

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/162/2018
Identifikačné číslo spisu: 5018200123
Dátum vydania rozhodnutia: 30.10.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:5018200123.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Judity Kokolevskej a členiek senátu JUDr. Viery Nevedelovej a JUDr. Sone Langovej, v právnej veci sťažovateľa (predtým žalobcu): L. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom P. XX, B. U. S., právne zastúpený: Mgr. Filip Osvald, Advokátska kancelária, so sídlom Trhová č. 1, Zvolen, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8-10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí žalovanej č. 23872-3/2018-BA zo dňa 26.02.2018 a č. 23874-3/2018-BA zo dňa 26.02.2018, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline, č. k. 24Sa/11/2018-71 zo dňa 01. októbra 2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a .

Sťažovateľovi náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Žiline rozsudkom, č. k. 24Sa/11/2018-71 zo dňa 01.10.2018, zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutí žalovanej č. 23872-3/2018-BA zo dňa 26.02.2018 a č. 23874-3/2018-BA zo dňa 26.02.2018. Uvedenými rozhodnutiami žalovaná zamietla odvolanie žalobcu a potvrdila napadnuté rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Martin č. 700-2010870217-GC04/17 zo dňa 14.07.2017, ktorým Sociálna poisťovňa, pobočka Martin podľa § 144 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon“ alebo „zákon č. 461/2003 Z. z.“) v znení zákona č. 572/2009 Z. z., a § 178 ods. 1 písm. a/ ôsmy bod zákona v znení zákona č. 43/2004 Z. z., žalobcovi predpísala za obdobie marec 2009 až december 2009, január 2010 až jún 2010 poistné na nemocenské poistenie, poistné na starobné poistenie a príspevky na starobné dôchodkové sporenie, poistné na invalidné poistenie a poistné do rezervného fondu solidarity, spolu v sume 1.398,40 €. Rozhodnutím č. 23874-3/2018-BA zo dňa 26.02.2018 žalovaná zamietla odvolanie žalobcu a potvrdila napadnuté rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Martin č. 700-2010870317-GC04/17 zo dňa 14.07.2017, ktorým Sociálna poisťovňa, pobočka Martin podľa § 178 ods. 1 písm. a/, deviaty bod zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon“) a § 240 zákona v znení neskorších predpisov predpísala žalobcovi za obdobie marec 2009 až december 2009 a január 2010 až jún 2010 penále v sume 1.398,40 €, vypočítané z dlžnej sumy poisteného na nemocenské poistenie, poistného na

starobné poistenie a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie, poistného na invalidné poistenie, poistného do rezervného fondu solidarity (ďalej len „poistené a príspevky“), vo výške 0,05 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného a príspevkov do dňa začatia kontroly.

2. Predmetom konania na krajskom súde teda bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutí žalovanej a prvostupňového správneho orgánu o predpísaní poistného a príspevkov na sociálne poistenie za obdobie marec 2009 až jún 2010 v sume 1.398,40 € a tiež o predpísaní penále z dlžnej sumy poistného a príspevkov na sociálne poistenie za toto obdobie v sume 1.398,40 €. Podrobný rozpis počtu dní omeškania poistného a predpísaného penále je uvedený v prílohe napadnutých rozhodnutí.

3. Krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na tvrdenia žalobcu v žalobe, že žalovaná v preskúmvanej veci nedodrжала zákonný postup, pričom v žalobe okrem nedodržania zákonnej 60-dňovej lehoty, resp. maximálne 120 dní na vydanie napadnutých rozhodnutí, netvrdil žiadne porušenie jeho subjektívnych práv. Súd uznal, že pri vydávaní rozhodnutí žalovanou neboli dodržané procesné lehoty, avšak toto procesné pochybenie nemá vplyv na zákonnosť napadnutých rozhodnutí, pretože v zmysle ust. § 191 ods. 1 písm. g/ SSP, pri preskúmvaní zákonnosti a postupu prihliadne súd len na tie vady konania pred správnym orgánom, ktoré mohli mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia. Zrušením žalobou napadnutých rozhodnutí by žalobca len pre namietaný dôvod nedosiahol priaznivejšie rozhodnutie vo veci. Dôvodom pre zrušenie rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo opatrenia orgánu verejnej správy nebude akékoľvek porušenie procesného predpisu, ale len také, ktoré je podstatné, teda porušenie určitej intenzity, ktoré zároveň mohlo mať za následok vydanie nezákonného rozhodnutia vo veci samej. Takáto vada bude spravidla spočívať v porušení práv žalobcu ako účastníka konania, napr. nesprávna alebo nedostatočná realizácia poučovacej povinnosti, pochybenia pri vykonávaní dokazovania (vykonanie nezákonne získaného dôkazu, neoboznámenie s vykonaným dôkazom), neumožnenie účastníkovi konania vyjadriť sa, ale aj prekážka právoplatne rozhodnutej veci, nerozhodnutie o námietke zaujatosti pred rozhodnutím vo veci samej a pod..

4. Správny súd skonštatoval, že žalovaná nepoprela prekročenie zákonom stanovenej lehoty na vydanie rozhodnutia, no samotné prekročenie lehoty nemôže spôsobiť nezákonnosť rozhodnutia v prípade, že (by) napadnuté rozhodnutie bolo vecne správne.

5. S poukazom na zákon č. 461/2003 Z. z. správny súd dospel k záveru, že tento neobsahuje žiadne ustanovenie, ktoré by viazalo porušenie povinnosti vyplývajúcej z ust. § 210 ods. 2 zákona o sociálnom poistení na stratu kompetencie vyplývajúcej z ust. § 179 ods. 1 písm. a/, b/ zákona o sociálnom poistení, teda aj rozhodovať v druhom stupni vo veciach, o ktorých rozhodnúť v prvom stupni patrí do pôsobnosti pobočky. V prípade rozhodnutí žalovanej tak nemôže ísť o nulitné rozhodnutia, ako sa domnieva žalobca. Je nepochybné, že zrušením žalobou napadnutých rozhodnutí len z dôvodu, ako sa toho domáha žalobca, by nedosiahol priaznivejšie rozhodnutie vo veci. Argumenty a námietky uvedené v žalobe o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu preukazujúce dôvodnosť zrušenia napadnutých rozhodnutí nie sú totožné s námietkami, ktoré žalobca uplatnil v odvolaní zo dňa 25.07.2017, a preto sa s nimi logicky žalovaná nemohla vysporiadať v rámci odôvodnenia napadnutých rozhodnutí, ktoré vo veci vydala a mohla na ne reagovať až následne vo vyjadrení, ktoré podala k správnej žalobe. Keďže Sociálna poisťovňa pri predpísaní dlžnej sumy poistného, ako aj pri predpísaní penále žalobcovi postupovala v súlade so zákonom o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, pričom konala v medziach predmetného zákona a pri vydaní prvostupňových ako i druhostupňových rozhodnutí neprekročila svoje právomoci, ktoré jej vyplývajú zo zákona o sociálnom poistení, správny súd dospel k záveru o vecnej správnosti a zákonnosti žalobou napadnutých rozhodnutí, preto žalobu s poukazom na ust. § 190 SSP ako nedôvodnú zamietol.

6. Proti rozsudku Krajského súdu v Žiline podal žalobca v zákonom určenej lehote kasačnú sťažnosť z dôvodu uvedeného v ustanovení § 440 ods. 1 písm. g/ zákona č. 162/2015 Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“).

7. Nesúhlasil s názorom správneho súdu, že procesné pochybenie spočívajúce v nedodržaní zákonom

stanovenej 60-dňovej, resp. 120-dňovej lehoty na vydanie napadnutých rozhodnutí nemá vplyv na ich zákonnosť. Poukázal na čl. 2 ods. 2, čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, § 172 ods. 1, § 179 ods. 1 písm. b/, § 210 ods. 1, a 2 zákona o sociálnom poistení a uviedol že podal voči prvostupňovým rozhodnutiam Sociálnej poisťovne Martin odvolanie, pričom ani jedno z rozhodnutí žalovanej o podaných odvolaniach nebolo vydané v zákonom stanovenej lehote. Uviedol, že § 210 ods. 2 kogentne stanovuje lehotu na vydanie rozhodnutia vo veci. V dôsledku nedodržania zákonom stanovenej lehoty na vydanie rozhodnutí, stratila žalovaná kompetenciu rozhodnúť vo veci, a teda nebola na vydanie žalobou napadnutých rozhodnutí oprávnená. Z uvedeného dôvodu považuje napadnuté rozhodnutie za nezákonné, v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky. Zákon č. 461/2003 Z. z. nedáva žalovanej možnosť rozhodnúť po uplynutí určenej lehoty. Ak by to tak nebolo, v zákone by nebola stanovená povinnosť žalovaného, že pri predĺžení lehoty musí toto predĺženie oznámiť účastníkovi, čo by znamenalo, že žalovaný by mohol rozhodnúť v akejkoľvek lehote bez potreby oznámenia o jej predĺžení. V prípade zrušenia predmetných rozhodnutí, by žalovaný dosiahol priaznivejšie rozhodnutie vo veci, pretože nová lehota na rozhodnutie by už nezačala plynúť.

8. Žalobca na základe uvedených dôvodov žiadal kasačný súd, aby rozsudok krajského súdu zrušil a konanie zastavil.

9. Žalovaná vo svojom vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedla, že sa naďalej pridrižiava svojich písomných vyjadrení, ktoré podala v danej veci a v ktorých podrobne objasnila skutkový a právny dôvod predpisania poistného a penále žalobcovi ako samostatne zárobkovo činnej osobe za sporné obdobie, napriek čomu žalobca opakovane uvádza tie isté dôvody. Vo vzťahu k nedodržaniu procesných lehôt žalovaná uviedla, že lehota stanovená v § 210 ods. 2 zákona o sociálnom poistení je procesnou lehotou, ktorej nedodržanie nemá vplyv na zákonnosť vydaného rozhodnutia. Judikatúra súdov Slovenskej republiky je v tejto otázke jednotná, na túto už žalovaná v konaní poukazovala. Žalovaná na základe uvedených dôvodov navrhla, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline ako nedôvodnú zamietol.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP), po zistení, že kasačnú sťažnosť podal včas účastník konania, bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) preskúmal vec v rozsahu kasačnej sťažnosti a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

11. Podľa § 2 ods. 1 a 2 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom. Každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

12. Z obsahu administratívneho spisu kasačný súd zistil, že dňa 14.07.2017 bolo Sociálnou poisťovňou, pobočka Martin vydané rozhodnutie č. 700-2010870217-GC04/17, ktorou žalobcovi predpísala za obdobie marec 2009 až december 2009, január 2010 až jún 2010 poistné na nemocenské poistenie, poistné na starobné poistenie a príspevky na starobné dôchodkové sporenie, poistné na invalidné poistenie a poistné do rezervného fondu solidarity, spolu v sume 1.398,40 € a rozhodnutie č. 700-2010870317-GC04/17, ktorým predpísala žalobcovi za obdobie marec 2009 až december 2009 a január 2010 až jún 2010 penále v sume 1.398,40 €. Proti uvedeným rozhodnutiam podal sťažovateľ odvolanie, doručené prvostupňovému orgánu verejnej správy dňa 28.07.2017, v zákonom určenej lehote. Listom zo dňa 02.10.2017 žalovaná informovala žalobcu, že vzhľadom na povahu veci nie je možné rozhodnúť v zákonom stanovenej lehote a predlžuje zákonnú lehotu o 60 dní. Dňa 26.02.2018 žalovaná vydala žalobou napadnuté rozhodnutia o odvolaniach žalobcu voči rozhodnutiam orgánu verejnej správy 1. stupňa.

13. Predmetom kasačnej sťažnosti, a teda aj predmetom konania na kasačnom súde (§ 453 ods. 1 SSP) je posúdenie vplyvu nedodržania zákonom stanovenej lehoty na vydanie žalobou napadnutých rozhodnutí

žalovaného na ich zákonnosť.

14. Podľa ust. § 147 ods. 1 až 3 zákona o sociálnom poistení, právo predpísať poistné sa premlčí za desať rokov odo dňa jeho splatnosti, ak tento zákon neustanovuje inak.

Právo predpísať poistné sa nepremlčuje, ak nebola splnená povinnosť ustanovená v § 228 ods. 1 a § 231 ods. 1 písm. b/.

Právo vymáhať poistné sa premlčí za šesť rokov odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa poistné predpísalo.

15. Podľa § 210 ods. 2 zákona o sociálnom poistení, organizačné zložky Sociálnej poisťovne sú povinné rozhodnúť vo veciach uvedených v odseku 1 najneskôr do 60 dní od začatia konania, v mimoriadne zložitých prípadoch možno túto lehotu predĺžiť najviac o 60 dní, čo treba oznámiť účastníkom konania.

16. V danom prípade začalo odvolacie konanie dňom doručenia odvolania žalobcu voči rozhodnutiam Sociálnej poisťovne, pobočka Martin č. 700-2010870217-GC04/17 a č. 700-2010870317-GC04/17, t. j. dňa 28.07.2017. Zákom určená 60-dňová lehota na vydanie rozhodnutia o odvolaní uplynula dňa 26.09.2017. Táto bola predĺžená o ďalších 60 dní a tak posledným dňom na vydanie rozhodnutí o odvolaniach bol deň 26.11.2017. Žalobou napadnuté rozhodnutia č. 23872-3/2018-BA a č. 23874-3/2018-BA vydala žalovaná dňa 26.02.2018, t. j. po uplynutí lehoty určenej zákonom na vydanie rozhodnutia.

17. Kasačný súd poukazuje na samotnú koncepciu zákona č. 461/2003 Z. z., v rámci ktorého je ustanovenie § 210 zaradené do Tretej časti, Konanie vo veciach sociálneho poistenia. V rámci tejto časti je upravený postup organizačných zložiek Sociálnej poisťovne vo veciach sociálneho poistenia a vo veciach starobného dôchodkového sporenia v rozsahu upravenom týmto zákonom, najmä pri rozhodovaní o právach a povinnostiach účastníkov právnych vzťahov sociálneho poistenia a účastníkov právnych vzťahov starobného dôchodkového sporenia v rozsahu upravenom týmto zákonom. Z toho vyplýva, že lehota na vydanie rozhodnutí v danej oblasti je lehotou procesnou. Hmotnoprávne lehoty súvisiace so sociálnym poistením sú zákonom určené v rámci Prvej a Druhej časti cit. zákona.

18. Hmotnoprávne lehoty sú lehotami, ktoré spôsobujú právne následky v oblasti vzniku práv a povinností súvisiacich s predmetom úpravy zákona o sociálnom poistení. Lehoty procesnoprávne majú len procesný, poriadkový význam a ich právne následky nepôsobia v oblasti práva hmotného.

19. Sťažovateľ v kasačnej sťažnosti okrem namietaného nedodržania zákonnej 60-dňovej lehoty netvrdil žiadne iné porušenie jeho subjektívnych práv. Hoci je pravdou, že pri vydávaní rozhodnutí žalovanej neboli dodržané procesné lehoty, kasačný súd s prihliadnutím na ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, prisvedčuje prijatému záveru krajského súdu a žalovanej, že toto procesné pochybenie nemá vplyv na zákonnosť žalobou napadnutých rozhodnutí.

20. Lehota určená v ust. § 210 ods. 2 zákona o sociálnom poistení je lehotou procesnou, ktorá, ako už bolo uvedené, má poriadkový charakter a jej prípadné nedodržanie nemá vplyv na zákonnosť rozhodnutia ani na právnu pozíciu účastníkov konania. V týchto prípadoch je ochrana účastníka konania zabezpečovaná v rámci konania proti nečinnosti orgánov verejnej správy podľa § 242 a nasl. SSP. Hmotnoprávnu lehotu súvisiacu so zánikom oprávnenia organizačných zložiek Sociálnej poisťovne na predpísanie poistného a penále stanovuje ust. § 147 v spojitosti s ust. § 241 ods. 1 zákona o sociálnom poistení. V danom prípade bola hmotnoprávna lehota (10 rokov od splatnosti poistného) na predpísanie poistného a penále zo strany žalovanej dodržaná.

21. Na základe uvedených dôvodov dospel kasačný súd k názoru, že rozsudok Krajského súdu v Žiline vychádzal z dostatočne zisteného stavu vecí, vec bola správne právne posúdená, kasačná sťažnosť nie je dôvodná, a preto ju podľa § 461 SSP zamietol.

22. O trovách konania rozhodol podľa § 467 v spojení s ust. § 167 ods. 1 SSP tak, že neúspešnému

sťažovateľovi právo na náhradu trov kasačného konania nepriznal.

23. Toto rozhodnutie senát Krajského súdu v Bratislave prijal pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. v znení zákona č. 33/2011 Z. z.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.